

Αὐτὴ ἐπέστρεψε τὸν λαὸν διὰ τῶν θαυματουργιῶν της· ἔφερε δὲ μεθ' ἑαυτῆς σταυρὸν πεποιημένον ἐκ τῶν βλαστῶν τῆς ἀμπέλου, συνδεδεμένων διὰ τῶν τρυχῶν αὐτῆς. Ἐν ἔτει 1720, ἐπιδρομὴν τῶν Τούρκων φοβούμενοι, ἐπεμψάντον τοῦτον πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὰ ὅρη, ὅθεν ἔφθασεν εἰς τὴν Μόσχην, ἐπανεστράφη δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Γεωργίαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου. Τὴν 13ην ἐκαπονταετηρίδα γυνὴ καλουμένη Τάμαρις, ἡτὶς κατὰ τὴν παραδόσιν ἦτο μεγάλη βασίλισσα τῆς Γεωργίας, ἔκτισεν ἐκκλησίας μεταξὺ τῶν ὄσσετῶν, πιθανὸν δὲ καὶ εἰς ἄλλους τύπους ἐν τῷ Καυκάσῳ. Καὶ οἱ Γενούνιοι δὲ πρέπει νὰ συνέτειναν εἰς ἔξαπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Κιρκασσίας.

Εἰς ἕτοις ὅμως ἐστερημένον ἔγγραφων χαρακτήρων, μόλις δύναται τὶς νὰ ἐλπίσῃ γενικὴν διάδοσιν τῆς θρησκείας. Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ δορικτήτορος Μωάμεθ τοῦ Δευτέρου, οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Τάρταροι ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξαπλώσωσι τον Μωαμεθανισμὸν μεταξὺ τῶν Κιρκασσῶν, καὶ ἐπέστρεψαν πολλοὺς τῶν ἀνωτέρων κλάσεων. Εἰς τὰς φυλὰς αἵτινες κατοικοῦσι τὰ ὅρη καὶ τὰς βαθείας κοιλάδας ἐπικρατεῖ ἡ εἰδωλολατρεία, ἀλλὰ συμμεμιγμένη μὲν Μωαμεθανικὰς τελετάς. Οἱ ἵερες ὅμως τῶν ἔθνων τοῦ θεοτήτων δὲν συνιστῶσιν ιδιαιτέραν κλάσιν εἰς τὴν Κιρκασσίαν. Διάγοντες τὴν νεότητά των ἐν τῷ μέσῳ τῆς κλαγγῆς τῶν ὅπλων, λαμβάνουσι πάντοτε μέρος εἰς τὰς μάχας ὑσάκις πλησιάσῃ ἔχθρος. Τελοῦνται δὲ τὰς θρησκευτικὰς ἱεροπραξίας ἀσκεπῆ τὴν κεφαλὴν ἔχοντες, καὶ ἐνδεδυμένοι λευκὸν τρίχινον μανδύαν. Ιστάμενοι ἐμπροσθεν σταυροῦ, ἀργίζουσι τὰς τελετὰς αὐτῶν θυσιάζοντες αἴγα ἢ ἀρνίον· εἰς μεγάλας δὲ περιστάσεις ταῦρον. Πρὸ τῆς θυσίας καίει ὁ ἵερες ἐμπροσθεν μιᾶς τῶν λαμπάδων, αἵτινες εἶναι προσκολλημέναι εἰς τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ, τρίχας τινὰς τοῦ σφαγίου, λαμβάνων αὐτὰς ἐκ τοῦ μέρους ὃπου ἔχει νὰ πέσῃ ἡ θανατηφόρος πληγὴ, ἔπειτα δὲ χύνει σπονδήν τινα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Νεανίκαι διάφοροι, γενικῶς δοῦλοι, ἴστανται ὅπισθεν τοῦ ἵερος, κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς αὐτῶν ποτήρια πλήρη καὶ τεμάχια ἀζύμου ἥρτου καὶ τυροῦ. Οἱ ἵερες ἔπειτα θυσιάζει κατὰ σειρὰν εἰς ἑκάστην τῶν διαφόρων θεοτήτων, καὶ ἀποτείνει ιδιαιτέρας εἰς ἑκάστην εὐγένειαν. Μετὰ τοῦτο δὲ προσδιοικεῖ, κατὰ τὴν θέλησιν του, ἀλλην τινὰ ἡμέραν δι᾽ ἐπανάληψιν τῶν ἱεροπραξιῶν, κονῶς τὸ Σάββατον, τὴν Κυριακὴν, τὴν Δευτέραν, ἢ τὴν Τρίτην τῆς προσεχοῦς ἔθδομάδος, οὐδέποτε κάμμιμαν ἐκ τῶν ἄλλων τριῶν ἡμερῶν. Διακηρύττει προσέτι ὁ ἵερες ποῖα πράγματα ἐγένθησαν ἢ εὑρέθησαν — τὸ δεύτερον ὅμως συμβούνει σπανίως, ἐπειδὴ ὅλιγον ἀγαπῶσιν οἱ Κιρκασσοὶ ὑπὸ αὐτοδίδωσιν ὅτι ἀπαξὲ ἔπεισεν εἰς τὰς χειράς των. Τρώγουσιν ἔπειτα τὸ κρέας τοῦ θύματος, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰ τρόφιμα τὰ φερθέντα ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων χοροὶ καὶ ἀγῶνες τελειόνουσι τὴν τελετήν. Η κεφαλὴ τοῦ σφαγίου ἀφιεροῦται εἰς τὸν Δημιουργὸν, καὶ ἔχαρταται ἀπὸ ἔνδου

ἢ κλάδου δένδρου, ἐγγὺς τοῦ σταυροῦ· τὸ δέρμα ἀνήκει δικαιωματικῶς εἰς τὸν ἵερεα.

Ἐπεταὶ συνέχεια.

Ο ΡΑΣΣΕΔΑΣ.

[Τίδε Τόμ. ζ. Σελ. 156-159, 165-168, 180-183. Τόμ. η. Σελ. 5-8, 22-25, 38-40, 53-55, 77-79, 85-88, 102-104, 117-119.]

ΚΕΦΑΛ. ΛΕ'. Ἐπινέρχονται εἰς τὸ Κάιρον ἀνευ τῆς Πεκουᾶς.

ἈΠΟΛΕΣΑΝΤΕΣ πρὸς τὸ παρὸν πᾶσαν ἐλπίδα περὶ τῆς Πεκουᾶς, ἐπανῆλθον εἰς τὸ Κάιρον, μετανοημένοι διὰ τὴν περιέργειάν των, μεμφόμενοι τὴν ἀμέλειαν τῆς κυβερνήσεως, ἐλεεινολογοῦντες τὴν ἰδίαν αὐτῶν θρασύτητα, ὅτι παρημέλησαν νὰ προμηθευθῶσι φύλακας, φανταζόμενοι πολλὰ μέσα δι᾽ ὃν ἡ ἀπώλεια τῆς Πεκουᾶς ἤδηνατο νὰ ἐμποδισθῇ, καὶ ἀποφασίζοντες νὰ πράξωσι τι πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῆς, καίτοι οὐδεὶς ἤδηνατο νὰ εὕρῃ τὶ ἀρμόδιον νὰ πραχθῇ.

Ἡ Νεκαγία ἀπεσύρθη εἰς τὸν θάλαμόν της, δπου ἔζητουν νὰ παρηγορήσωσιν αὐτὴν αἱ γυναικεῖς, λέγουσαι ὅτι ὅλος ὁ κόσμος ὑποφέρει, καὶ ὅτι ἡ δεσποινα Πεκουᾶ πολὺν καιρὸν ἀπῆλθε τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς, ὅθεν ἦτον ἐπόμενον νὰ γευθῇ καὶ τὰ δεινά της. Ἡλπίζοντες ὅτι, δπουδήποτε καὶ ἀν ἐπορεύετο, ἥθελε δοκιμάσει βαθύμον τινα εύδαιμονίας, καὶ ὅτι ἡ βασιλόποιας ἥθελεν εὔρειν ἄλλην φίλην, ἀντὶ ἐκείνης.

Κάμμιαν ἀπόχρισιν δὲν ἔκαμεν ἡ Νεκαγία ἐκεῖναι δ' ἔξηκολούθουν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συλλυπήσεως, δχι πολλὰ λυπημέναι ὅτι ἡ εύνοουμένη ἔχαθη.

Τὴν ἐπαύριον ὁ βασιλόπαις ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν Σατράπην ἀναφορὰν περὶ τοῦ συμβεβηκότος αὐτῷ ἀδικήματος, καὶ αἵτησιν ὅπως ἐπανορθωθῇ. Ὁ σατράπης ἥπειλησε μὲν νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ληστὰς, ἀλλὰ δὲν ἔζητησε νὰ συλλάβῃ αὐτούς· καὶ τῷόντι κάμμια περιγραψῇ δὲν ἤδηνατο νὰ δοθῇ, ἐξ ἡς νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τὴν καταδίωξιν.

Μετ' οὐ πολὺ ἔγεινε δῆλον ὅτι ἡ ἔξουσία δὲν ἥθελε κάμμιει τίποτε. Οἱ διοικηταὶ, συνειθισμένοι ν' ἀκούνται τὴν πράξιν πλειοτέρων ἐγκλημάτων παρ' ὅσα δύνανται νὰ τιμωρήσωσι, καὶ πλειοτέρων ἀδικιῶν παρ' ὅσα δύνανται νὰ ἐπανορθωσασιν, ἀμελοῦσιν ὅλα ἔξισου, καὶ λησμονοῦσι τὴν αἵτησιν εὐθὺς σχεδὸν ἀφοῦ ἥπειληθῇ τῆς ὄψεως αὐτῶν ὁ αἵτησας.

Ἐπροσπάθησεν ἔπειτα δ' Ἰμλακος νὰ λάβῃ πληροφορίας διὰ μερικῶν ἀπεσταλμένων. Εύρηκε δὲ πολλοὺς προσποιουμένους ὅτι ἀκριβῶς ἐγνώριζον ὅλα τὰ τῶν Ἀράβων καταγάγια, καὶ διὰ ταχικὴν εἶχον ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν ἀρχηγῶν των· ἐκ τούτων ἔπειμψέ τινας εἰς ζήτησιν τῆς Πεκουᾶς. Ἄλλ' οἱ μὲν, ἀργύρια λαβόντες, οὐδέποτε ἐπανῆλθον· οἱ δὲ δαψιλῶς ἐπληρώθησαν δι' ἀγγελίας, αἵτινες μετ'

δλίγας ήμέρας ἀπεδείχθησαν ψευδεῖς. Ὡς βασιλόπαις ὅμως οὐδὲ τὰ πλέον ἀπίθανα μέστα ἥθελε ν' ἀφήσῃ ἀδοκίμαστα. Ἐνῷ ἐπραττέ τι, η ἐλπὶς αὐτῆς διετηρεῖτο ζῶσα. Ὄτε ἐν μέσον ἔξελειπεν, ἀλλο τι ὑπηγόρεύετο· ὅτε εἰς ἀγγελιαφόρος ἐπέστρεψεν ἀπρακτος, ἀλλος ἀπεστέλλετο ἀλλαχοῦ.

Δύο μῆνες εἶχον ἥδη παρέλθει, καὶ οὐδὲν εἶχεν ἀκουσθῆ περὶ τῆς Πεκουᾶς· αἱ ἐλπίδες, δι' ὧν κατ' ἀρχὰς παρηγοροῦντο μεταξύ των, ἐγίνοντο δλονέν δισθενέστεραι· καὶ η βασιλόπαις, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι οὐδεμία πλέον ἔμεινεν ἀπόπειρα, κατήντησεν εἰς δεινὴν καὶ ἀπαρηγόρητον ἀθυμίαν. Χιλιάκις ἐπέπληττεν ἕαυτὴν ὅτι τόσον εὐκόλως συγκατένευσε ν' ἀφήσῃ ἔξω τῆς Πυραμίδος τὴν εὔνοουμένην. «Ἄν η ἀγάπη μου, ἔλεγε, δὲν εἶχεν ἐλαττώσει τὴν ἔξουσίαν μου, η Πεκουᾶ δὲν ἐτόλμα ποτὲ νὰ ἀναφέρη τοὺς φόβους της. Εμὲ ἐπρεπε νὰ φοβήται μᾶλλον η τὰ φαντάσματα. Εν αὐτηρὸν βλέμμα ηθελε κατασιγάσειν αὐτὴν προσταγὴν ἀπότομος ηθελεν ἔξ ανάγκης φέρει τὴν ὑπακοήν. Διὰ τί τόσον ἀνοήτως ἔχαρισθην; διὰ τί δὲν ἐλάλησα, καὶ δὲν ἡρνήθην ν' ἀκούσω;»

«Θαυμαστὴ βασιλόπαις, εἶπεν ὁ Ἰμλακος, μὴ ἐπιπλήττου διὰ τὴν ἀρετὴν σου, καὶ μὴ στοχάζου μεμπτὸν ἔκεινο, δι' οὐ ἐκ περιστάσεως κακὸν ἐπρόξενήθη. Ἡ πρὸς τὴν δειλίαν τῆς Πεκουᾶς εὐαισθησία σου ητο γενναία καὶ εὐμενής. Τὸ καθῆκον ήμῶν πράττοντες, ἀφίνομεν τὸ ἀποθησόμενον εἰς Ἐκεῖνον, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ὅποιου κυβερνῶνται αἱ πράξεις μας, καὶ δυστὶς κάνενα ἐπὶ τέλους δὲν ἀφίνει νὰ τειμωρηθῇ διὰ τὴν ὑπακοήν του. Ἀλλ' ἐὰν, ἐπ' ἐλπίδι ἀγαθοῦ τινος, εἴτε φυσικοῦ εἴτε ήμικου, παραβαίνωμεν τοὺς διατεταγμένους κανόνας, τότε ἀποποιούμεθα τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀνωτέρας σοφίας, καὶ ἀναδεχόμεθα ήμεις αὐτοὶ ὅλας τὰς συνεπείας. Ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται ποτε τόσον νὰ γνωρίζῃ τὴν συνάφειαν τῶν αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων, ὥστε νὰ συγχωρήθῃ αὐτῷ η πρᾶξις τοῦ κακοῦ πρὸς ἔλευσιν τοῦ ἀγαθοῦ. Ὅταν διώκωμεν τὸν σκοπόν μας διὰ νομίμων μέσων, δυνάμεθα πάντοτε νὰ παρηγορῶμεν τὴν ἀποτυχίαν μας διὰ τῆς ἐλπίδος μελλούσης ἀνταμοιβῆς. Ἀλλ' δταν μόνον τὰς ἴδιας ήμῶν ὀρέξεις συμβουλευόμεθα, καὶ ζητῶμεν νὰ εὑρωμεν ἔγγυτέραν ὅδὸν εἰς τὸ ἀγαθὸν, ὑπερπηδῶντες τὰ διατεταγμένα δρια τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, δὲν δυνάμεθα οὔτε διὰ τῆς ἐπιτυχίας νὰ εύδαιμονήσωμεν, καθὸ μὴ δυνάμενοι ν' ἀποφύγωμεν τὴν συναίσθησιν τοῦ πταίσματός μας· ἐὰν δ' ἀποτύχωμεν, η ἀποτυχία λαμβάνει πικρίαν ἀθεράπευτον. Πόσον ἀπαρηγόρητος η λύπη τοῦ συγγρόνως αἰσθανομένου τὰς ὀδύνας τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς τῆς ἐκ τοῦ ἐγκλήματος προελθούσης!»

«Στοχάσου, βασιλόπαις, εἰς ποίαν κατάστασιν ηθελες εύρισκεσθαι, ἐὰν η δέσποινα Πεκουᾶ εἶχε παρακαλέσει νὰ σὲ συνοδεύσῃ, καὶ ἀναγκασθεῖσα νὰ σταθῇ μόνη ἐν ταῖς σκηναῖς ἀφηρητάζετο· η πῶς ηθελες ὑποφέρει τὸν συλλογισμὸν, ἐὰν ἔβιαζες αὐτὴν εἰς τὴν πυραμίδα, καὶ ἀπέθνησκεν ἔμπροσθέν σου ἐν ἀγωνίᾳ φόβου.»

«Ἐὰν συνέβαινεν εἴτε τὸ ἐν εἴτε τὸ ἄλλο, εἰπεν η Νεκαγία, δὲν ηδύναμην νὰ ὑποφέρω τὴν ζωὴν μέχρι τοῦ νῦν η ἀνάμυνσις τοιαύτης σκληρότητος ηθελε μὲ περιτρέψειν εἰς μανίαν, η μὲ ἔρψειν εἰς βδελυγμὸν ἐμαυτῆς καὶ εἰς μαρασμὸν θανάτου.»

«Αὕτη τούλαχιστον, εἶπεν ὁ Ἰμλακος, εἶναι η ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ ἀνταμοιβὴ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς, διὰ τοῦ οὐδὲν ἀτύχημα ἐμπορεῖ νὰ μᾶς ὑποχρεώσῃ νὰ μετανοήσωμεν δι' αὐτήν.»

ΚΕΦΑΛ. ΑΣΤΓ. «Η διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς Πεκουᾶς ἀθυμία τῆς Βασιλόπαιδος.

Πληροφορηθεῖσα οὕτως η Νεκαγία διὰ της διαγωγῆς αὐτῆς κατ' οὐδὲν συνέτεινεν εἰς τὸ ἀτύχημα, ηγίγισε νὰ αισθάνηται ἐλαφροτέραν τὴν λύπην της, καθότι ἔχεινα μόνον τὰ δεινὰ κατανῶσιν ἀνυπόρροα, ὅταν συνοίδαμεν διὰ ημεῖς αὐτοὶ ἔξ δλοκλήρου η ἐν μέρεις ἐπροξενήσαμεν. Σιωπηλὴ κατήρεισα καὶ ήσυχήτας ζοφώδης διεδέχθησαν τὴν τρικυμίαν τῆς θλιψίεως, καὶ ἀπὸ πρώτας μέχρι ἐσπέρας καθημένη ἀνεμιμνήσκετο δλα δσα εἶχε πράξειν η εἰπεῖν η Πεκουᾶ της, ἐφύλαξε δ' ἐπιμελῶς καὶ τὸ ἐλάχιστον πρᾶγμα πρὸς δ' ἔχεινα εἶχε δεῖξει κλίσιν τινὰ, ὡς ἀρμόδιον νὰ ἀνακαλῇ αὐτὴν εἰς τὴν μνήμην. Τὰ φρονήματά της ἐθεωροῦντο ἀπὸ τοῦ νῦν ὡς κανόνες διαγωγῆς, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐπ' ἄλλω σκοπῷ δὲν διεβουλεύετο η βασιλόπαις εἰμὴ νὰ εἰκάσῃ ποία ηθελεν εἰσθαι η γνώμη καὶ η συμβουλὴ τῆς Πεκουᾶς.

Αἱ γυναῖκες ὑφ' ὧν ἐθεραπεύετο ἡγνόσουν δλως διόλου τὴν ἀληθινὴν αὐτῆς κατάστασιν, δθεν ηδύνατο νὰ λαλῇ πρὸς αὐτὰς μόνον μετὰ προφυλάξεως καὶ συστολῆς. Ἡρχισε δὲ νὰ μετριάζῃ τὴν περιέργειάν της, μικράν ἔχουσα ἐπιθυμίαν νὰ συλλέγῃ ἰδέας, τὰς δποτας δὲν εύρισκεν εὐκαιρίαν νὰ μεταδώσῃ. «Ο Ράσσελας ἐπροσπάθει κατὰ πρῶτον μὲν νὰ παρηγορήσῃ, ἐπειτα δὲ νὰ δισκεδάσῃ αὐτήν ἔμισθονε μουσικούς, εἰς τοὺς ὅποιους ἔκεινη ἐφαίνετο μὲν διὰ δίδει ἀκρόσατον, ἀλλὰ δὲν ἔκουεν αὐτούς· καὶ ἐπρομήθευε διδάσκαλους νὰ διδάσκωσιν αὐτὴν διαχόρους τέγνας, τῶν ὅποιων αἱ παραδόσεις, δτε πάλιν ἐπεσκέπτοντο αὐτὴν, ητον ἀνάγκη πάσα νὰ ἐπαναληγθῶσιν. Ἀπώλεσε τὴν κλίσιν πρὸς τὰς ἐπιθυμίας, καὶ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ὑπερέχειν. Ο νοῦς δ' αὐτῆς, κατίοι βιαζόμενος εἰς βραχείας ἐκδρομάς, ἐπανήρχετο πάντοτε εἰς τὴν εἰκόνα τῆς φίλης της.

Καθ' ἐκάστην πρωίαν θερμῶς παρεκαλεῖτο ὁ Ἰμλαχος νὰ ἀνανεώσῃ τὰς ἔρευνας του, καὶ κατὰ πᾶσαν νύκτα ἥρωτάτο ἐὰν εἶχεν ἀκούσει τι περὶ τῆς Πεκουᾶς· ἐωσοῦ, μὴ δυνάμενος νὰ δώσῃ εἰς τὴν βασιλόπαιδα τὴν ποθουμένην ἀπόκρισιν, ἀπέφευγεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν παρουσίαν της. Τοῦτο ἐκείνη παρατηρήσασα, διέταξεν αὐτὸν νὰ προσέλθῃ. « Δὲν πρέπει, τὸν εἶπε, νὰ συγχέης τὴν ἀνυπομονησίαν μὲ τὴν ὄργην, η νὰ ὑποθέτῃς δτι σὲ κατηγορῶ ως ἀμελῆ, ἐπειδὴ γογγύζω εἰς τὴν ἀποτυχίαν σου. Ἡ ἀπουσία σου δὲν μὲ παραξενίζει. Γνωρίζω δτι ποτὲ οἱ ἀτυχεῖς δὲν ἡδύνουσι, καὶ δτι ἀπαντες φυσικὰ φεύγουσι τὴν ἀθλιότητα. Τὸ ἀκούειν γογγυσμοὺς εἶναι ὅχληρὸν ἔξισον εἰς τοὺς ταλαιπώρους καὶ τοὺς εὔδαιμονας· διότι ποιὸς θέλει ν' ἀμαρόνῃ, διὰ ξένης λύπης, τὰς βραχείας λάμψεις τῆς ἐύθυμιας δσας ὁ βίος μᾶς παρέχει; η ποιὸς, ἀγωνιζόμενος ὑπὸ τὰ ἴδια του βάρη, θέλει προσθέσει καὶ ξένα;

« Ἐγγίζει ὁ χρόνος, καθ' ὃν οὐδένα θέλουσιν ἐνοχλεῖ πλέον οἱ στεναγμοὶ τῆς Νεκαγίας· ἐζήτησα μέχρι τοῦδε τὴν εὔδαιμοναν, ἀλλὰ παύω ἀπὸ τοῦ νῦν. Ἀπεφάσισα ν' ἀποσυρθῶ ἐκ τῆς κολακείας καὶ τῆς ἀπάτης του κόσμου, καὶ νὰ κρυφθῶ εἰς τὴν μοναξίαν, χωρὶς ἀλλῆς τινὸς φροντίδος εἰμὴ νὰ συνέλθω εἰς ἐμαυτὴν, καὶ νὰ κανονίζω τὰς ὥρας μου διὰ σταθερᾶς διαδοχῆς ἀθώων ἐνασχολήσεων, ἔωσοῦ, ἀφοῦ καθαρίσω τὴν διάνοιαν ἀπὸ γηρίνων ἐπιθυμιῶν, νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἀπαντες σπεύδομεν, καὶ ὅπου ἐλπίζω ν' ἀπολαύσω πάλιν τὴν φιλίαν τῆς Πεκουᾶς.»

« Μή περιπλέκου εἰς ἀμετακλήτους ἀποφάσεις, εἶπεν ὁ Ἰμλαχος· μηδ' αὐξάνε τὸ βάρος τῆς ζωῆς ἔκουσιάς τὴν δυστυχίαν ἐπισωρεύουσα· τὸ ἀγδὲς τῆς μοναξίας θέλει ἐξακολουθεῖν η καὶ αὐξήσειν, ἀφοῦ λησμονηθῇ η ἀπώλεια τῆς Πεκουᾶς. Ἐπειδὴ ἐστερήθης μίαν ἡδονὴν, δὲν ἔπειται δτι πρέπει ν' ἀποβάλῃς τὰς ἐπιλοίπους.»

« Ἀφοῦ μοῦ ἀφηρέθη η Πεκουᾶ, εἶπεν η βασιλόπαις, δὲν ἔγω καδμίλιαν ἡδονὴν ν' ἀποβάλω η νὰ διατηρήσω. Τί νὰ ἐλπίσῃ η μηδένα ἔχουσα ν' ἀγαπᾶ η νὰ ἐμπιστεύηται; Η τοιαύτη στερεῖται τὴν φίλιαν ἀρχὴν τῆς εὔδαιμονας. Ἐμποροῦμεν ἵσως νὰ συνομολογήσωμεν δτι η ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐχαρίστησις προέρχεται ἐκ τῆς συνενώσεως του πλούτου, τῆς σοφίας, καὶ τῆς ἀγαθότητος· ὁ πλούτος εἶναι οὐδὲν ἔκτος καθ' ὅσον ἐπιδιψιλεύεται, καὶ η σοφία οὐδὲν ἔκτος καθ' ὅσον κοινοποιεῖται· ἀμφότερα λοιπὸν πρέπει νὰ μεταδίδωνται, ἀλλ' εἰς ποιὸν ἡδυνάμην ἔγω τώρα εὐχαρίστως νὰ τὰ μεταδώσω; Τὴν ἀγαθότητα μόνην ἐμπορεῖ τις νὰ χαρῇ ἀνευ συντρόφου, τὴν δ' ἀγαθότητα ἐμπορεῖ νὰ πράξῃ καὶ ἐν μοναξίᾳ.»

« Μέχρι πόσου ἐπιδέχεται τὴν ἀγαθότητα η μοναξία, η συντείνει εἰς αὐτὴν, δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐρευνήσωμεν, ἀπήντησεν ὁ Ἰμλαχος. Ἐνθυμήσου τὴν ἔξομολόγησιν του εὐσεβοῦς ἐρημίτου. Θέλεις ἐπιθυμήσει νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν κόσμον, ἀφοῦ ἐξαλειφθῇ τοῦ πνεύματός σου η εἰκὼν τῆς συντρόφου σου.»

« Ο καιρὸς αὐτὸς οὐδέποτε θέλει φθάσειν. Ὅσω μᾶλλον ζῶ καὶ βλέπω τὴν κακοήθειαν καὶ μωρίαν τοῦ κόσμου, τόσω μᾶλλον θέλω αἰσθάνεσθαι τὴν ἐλλειψιν τῆς γενναίας εἰλικρινείας, τῆς σεμνῆς φιλαρεσκείας, καὶ τῆς πιστῆς χρυφιότητος τῆς ἀγαπητῆς μου Πεκουᾶς.»

« Τὸ πνεῦμα τὸ καταπιεζόμενον ὑπὸ τίνος αἴφνιδίου συμφορᾶς, εἶπεν ὁ Ἰμλαχος, εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην κατάστασιν, εἰς δόπολαν οἱ μυθώδεις κάτοικοι τῆς νεόκτιστου γῆς, οἵτινες, δτε ἐπῆλθεν εἰς αὐτοὺς η πρώτη νῦξ, ὑπέθεσαν δτι οὐδέποτε ἡμέρα ηθελεν ἐπανατείλειν. Ὄταν συναχθώσιν ἐπάνωθεν ἡμῶν τὰ νέφη τῆς λύπης, δὲν βλέπομεν τίποτε πέραν αὐτῶν, οὔτε δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τίνι τρόπῳ θέλουσι διασκεδασθῆ· πλὴν ἡμέρα νέα διεδέχθη τὴν νύκτα, καὶ αὐγὴ παραμυθίας καὶ ἀνέσεως δὲν ἀργεῖ νὰ διαδεχθῇ τὴν λύπην. Ὅσοι διώκωσ δὲν δέχονται παρηγορίαν, πράττουν ὡς ηθελον πράξειν οἱ ἄγριοι, ἐὰν ἐτυφλόνοτο, δτε ητο σκότος. Τὰ πνεύματα ἡμῶν ως καὶ τὰ σώματα, ρέουσι διηγεκῶς· καθ' ὥραν ἀπολλένεται τι, καὶ ἀποκτάται τι. Ὄταν δὲ χάση πολὺ διαμιῆς εἴτε τὸ σῶμα εἴτε τὸ πνεῦμα, βλαπτόμεθα ἐξ ἀπαντος· ἀλλ' ἐνῷ αἱ ζωτικαὶ δυνάμεις μένουσιν ἀνεπηρέαστοι, η φύσις εὐρίσκει τὰ μέση τῆς ἀναπληρώσεως. Ἡ ἀπόστασις ἔχει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ πνεύματος ως ἐπὶ τοῦ ὄφθαλμου·—ἐνῷ κατασυρόμεθα ἐπὶ τοῦ ῥύακος τῆς ζωῆς, συικρύνεται μὲν πάντοτε διδήποτε ἀφίνομεν ὅπισθεν ἡμῶν, μεγαλύνεται δ' ἐκεῖνο, πρὸς δὲ πλησιάζομεν. Μή διάγγεις βίον στάσιμον· η ἀκινησία θέλει κάμειν αὐτὸν λασπώδῃ· παραδόθητι πάλιν εἰς τὸ φεῦμα τοῦ κόσμου· η Πεκουᾶ βαθυμήδὸν θέλει γένειν ἀφαντος· θέλεις δ' ἀπαντήσει καθ' ὅδὸν ἀλληγ. τινὰ εὐνοούμενην, η μάθει νὰ διαχύνησαι εἰς γενικὴν συναναστροφήν.»

« Τούλαχιστον, εἶπεν ὁ βασιλόπαις, μὴ ἀπελπίζου ποὶ δοκιμασθῶσι δλα τὰ δυνατὰ μέσα· η ἔρευνα περὶ τῆς ἀτυχοῦς κυρίας ἐξακολουθεῖ ἀκόμη, καὶ θέλει γίνεσθαι ἔτι ἐπικυλέστερον, ἐὰν ὑποσχεθῆς νὰ περιμενῆς ἐν ἔτος, ἀνευ ἀναλλοιώτου τινὸς ἀποφάσεως.»

« Η Νεκαγία, εὐλογὸν τοῦτο κρίνασα, ἔδωκε τὴν ὑπόσχεσιν εἰς τὸν ἀδελφὸν της, δστις εἶχε συμβουλευθῆν υπὸ τοῦ Ἰμλάκου ν' ἀπαιτήσῃ αὐτὴν. Ὁ

Ίμλαχος τωόντι δὲν εἶχε μεγάλην τινὰ ἐλπίδα νὰ μεταποκτήσῃ τὴν Πεκουᾶν ἀλλ’ ὑπέθετεν δτι, ἀν ἥδυνατο νὰ ἔξασφαλίσῃ τὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους, ἡ βασιλόπαις δὲν ἦθελε πλέον εἰσθαι εἰς κινδυνον μοναστηρίου.

ΚΕΦΑΛ. ΑΖ'. Ἡ πρόδος τῆς λύπης.

Βλέπουσα ἡ Νεκαγία δτι οὐδὲν παρελείπετο διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς εὐνοούμενῆς, καὶ διὰ τῆς ὑποσχέσεώς της ἀπομακρύνουσα τὸν σκοπὸν τοῦ μονασμοῦ, ἥρχισεν ἀνεπαισθήτως νὰ ἐπανέρχηται εἰς κοινὰς φροντίδας τε καὶ διασκεδάσεις. Ἔχαιρε δὲ, ἀκουσα τρόπον τινὰ, εἰς τὴν παῦσιν τῆς λύπης της, καὶ μὲ ἀγανάκτησιν κατενόει δτι ἀπέτρεψε κάποτε τὸν νοῦν ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνης, ἣν εἶχεν ἔτι ἀπόφασιν μηδέποτε νὰ λησμονήσῃ.

Διώρισεν ἔπειτα ὥραν τινὰ τῆς ἡμέρας, καθ' ἥν νὰ μελετῇ περὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς ἀγάπης τῆς Πεκουᾶς, καὶ τινὰς ἑδομάδας ἀπεσύρετο σταθερῶς τὴν τεταγμένην στιγμὴν, καὶ ἐπανήρχετο μὲ δγκωμένους τοὺς ὄφιαλμοὺς καὶ κατηρφές τὸ πρόσωπον. Βαθμηδὸν ἐγίνετο ἥττον ἀκριβῆς, καὶ ἀφίνεν ἀξιόλογόν τινα καὶ κατεπείγουσαν ὑπόθεσιν νὰ ἀναβάλλῃ τὸν φόρον τῶν καθημερινῶν δαχρύων. Ὕπεχώρει ἔπειτα εἰς μικροτέρας ἀφορμάς ἐλησμόνει κάποτε δτι ἀληθῶς ἐφοβεῖτο νὰ ἐνθυμῆται· καὶ τέλος ἐξ δλοκλήρου ἀπελύθη τοῦ χρέους τῆς περιοδικῆς θλίψεως.

Ἡ πρὸς τὴν Πεκουᾶν πραγματικὴ ἀγάπη της δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐλαττωθῆ. Χλιδαι περιστάσεις ἐπανέφερον αὐτὴν εἰς τὴν μνήμην, καὶ χλιδαι μικραὶ ἀνάγκαι, τὰς δποίας οὐδὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ εἰμὴ ἡ τῆς φιλίας ἐμπιστοσύνη, ἔκαμνον αὐτὴν πολλάκις περιπόθητον. — Παρεκάλει ὅθεν τὸν Ἰμλαχον νὰ μὴ λείψῃ ποτὲ τοῦ ἐρευνῆν, καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀδοκίμαστον καθαμίκιν τέγνην εἰδοποιήσεως, ὥστε τούλαχιστον νὰ παρηγορῇται γινώσκουσα δτι δὲν πάσχει εἴς ἀμελείας ἡ ράθυμίας. « Πλὴν τί νὰ ἐλπίσωμεν, εἶπεν, ἀπὸ τὴν ζήτησιν τῆς εὐδαιμονίας, ὅπόταν τοιοῦτον εὑρίσκωμεν τὸν κόδιμον, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ εὐδαιμονία εἶναι πρόξενος ἀθλιότητος ; Διὰ τί νὰ προσπαθῶμεν ὑπὲρ ἐκείνου, ἡ ἀπόκτησις τοῦ ὅποιου δὲν δύναται νὰ ἔξασφαλισθῇ ; Θέλω φοβεῖσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ παραδώσω τὴν καρδίαν μου εἰς χάριτας καίτοι σπανίας, ἡ εἰς ἀγάπην καίτοι τρυφεράν, διὰ νὰ μὴν ὑποφέρω πάλιν δτι ὑπέφερα ἀπολέσασα τὴν Πεκουᾶν. »

ΚΕΦΑΛ. ΑΗ'. Ἡ βασιλόπαις μνθνεῖ περὶ τῆς Πεκουᾶς.

Μετὰ ἐπτὰ μῆνας, εἰς τῶν ἀποσταλθέντων καθ' ἥν ἡμέραν ἡ βασιλόπαις ἔδωκε τὴν ὑπόσχεσιν, ἐπέστρεψε μετὰ πολλὰς ἀτυχεῖς περιπλανήσεις ἐκ τῶν συνόρων τῆς Νοούβιας, φέρων τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν δτι ἡ Πεκουᾶ εὑρίσκετο εἰς τὰς χειρας. Ἀραβος ἀρ-

χηγοῦ, δστις εἶχε πύργον ἡ φρούριον εἰς τὰ πέρατα τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἀραψ, δστις εἰσόδημα εἶχε τὴν ἀρπαγὴν, ἐστεργε ν' ἀποδώσῃ αὐτὴν μετὰ τῶν δύο θεραπαινῶν της, ἀντὶ διακοσίων οὐγγιῶν χρυσοῦ.

Περὶ τῆς τιμῆς οὐδεὶς λόγος. Εἰς ἔκστασιν ἐπεσεν ἡ βασιλόπαις ἀκούσασα δτι ζῆ ἡ εὐνοούμενή της, καὶ δτι ἀντὶ τόσον μικρᾶς ποσότητος ἥδυνατο νὰ λυτρωθῇ. Οὔτε στιγμὴν ὑπέφερε νὰ ἀναβληθῇ ἡ τῆς Πεκουᾶς ἢ ἡ ίδια τῆς εὐδαιμονία, καὶ παρεκάλει τὸν ἀδελφόν της νὰ στελῇ δπίσω τὸν ἀγγελιαφόρον μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος. Ἄλλ' ὁ Ἰμλαχος δὲν εἶχε πολλὴν πεποίθησιν εἰς τὴν φιλαλήθειαν τοῦ ἀπεσταλμένου, καὶ πολὺ δλιγωτέραν εἰς τὸν Ἀραψ, δστις ἥτον ἐνδεχόμενον νὰ κρατήσῃ καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὰς αἰχμαλώτους. Ἐκρινε δὲ πεικνδύνον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ Ἀραψος μεταβαίνοντες εἰς τὴν περιοχὴν του· καὶ πάλιν δὲν ἥπτιζεν δτι δ πλάνος ἥθελεν ἐκτεθῆ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν κάτω χώραν, δπου ἥμπορει νὰ συλληφθῇ ὑπὲτῶν στρατιωτῶν τοῦ Σατράπου.

Δυσκόλως ἐνεργεῖται διαπραγμάτευσις ὅπόταν οὐδέτερον ἐκ τῶν μερῶν ἐμπιστεύηται. Ἄλλ' ὁ Ἰμλαχος, μετά τινα σκέψιν, παρήγγειλεν εἰς τὸν ἀγγελιαφόρον νὰ προτείνῃ νὰ ὀδηγηθῇ ἡ Πεκουᾶ ὑπὸ δέκα ἵππων εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου, τοποθετημένον εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀνω Αἰγύπτου, δπου νὰ συναπαντηθῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, καὶ νὰ πληρωθῇ τὸ λύτρον της.

Πεπεισμένοι δτι δὲν ἥθελεν ἀποβληθῆν ἡ πρότασις, καὶ μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ γάνωσι καιρὸν, ἥρχισαν εὐθὺς τὴν ὁδοιπορίαν πρὸς τὸ μοναστήριον δτι δ' ἔφθασαν ἐκεῖ, προεπορεύθη ὁ Ἰμλαχος μετὰ τοῦ ἀγγελιαφόρου εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἀραψος. Ὁ Ρασσέλας ἐπεθύμει νὰ τὸν συνοδεύσῃ· ἀλλ' οὔτε ἡ ἀδελφὴ του οὔτε ὁ Ἰμλαχος ἥθελον νὰ συγκατανεύσωσιν. Ὁ Ἀραψ, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ ἔθνους του, ἐφύλαττεν ἀκριβέστατα τοὺς νόμους τῆς φιλοξενίας πρὸς τοὺς δσοι παρεδίδοντο εἰς τὴν ἔξουσίαν του, καὶ εἰς δλίγας ἡμέρας ἔφερε τὴν Πεκουᾶν μετὰ τῶν θεραπαινῶν της, δι' εὐκόλων ὁδοιποριῶν, εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, ἔνθα, λαβὼν τὴν συμφωνηθεῖσαν τιμὴν, ἀπέδωκεν αὐτὴν, μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ, εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοὺς φίλους της, καὶ ἐπεχείρησε νὰ δηληγήσῃ αὐτοὺς ὅπίσω εἰς τὸ Κάιρον ἐπέκεινα παντὸς κινδύνου ληστείας ἡ βιαιοπραγίας.

Ἡ βασιλόπαις καὶ ἡ εὐνοούμενή της ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλας ἐν ἀπειργάπτῳ ἐκστάσει, καὶ ἔξηλθον δμοῦ νὰ γύνωσι τὰ δάκρυα τῆς τρυφερότητος ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ νὰ ἀνταλλάξωσι λόγους εύμενειας, καὶ εὐγνωμοσύνης. Μετ' δλίγας δὲ ὡρας ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἔισιατόριον τῆς μονῆς, δπου, ἐνώπιον τοῦ Ἱγου-

μένου καὶ τῶν ἀδελφῶν του, ἀπῆτησεν δὲ βασιλόπαις παρὰ τῆς Πεκούσας τὴν διήγησιν τῶν αὐτῆς συμβεβηκότων.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΟΚΟΥ.

Συνέχεια καὶ Τέλος. [Ιδε Σελ. 115.]

ΠΑΡΑ τὸν Ἀτλαντικὸν, ἀπὸ βορρᾶ εἰς νότον, εὐρίσκομεν τὰς ἐφεξῆς πόλεις—Τὴν Σαλέ καὶ Ραβέτ, χωρίζομενας ἀπ' ἀλλήλων διὰ ποταμοῦ, διτοις ἀποτελεῖ τὸν κοινὸν αὐτῶν λιμένα αἱ δύο δρου περιέχουσι 50,000 καθ' ἓν περιηγητὴν, 31,000 δὲ κατ' ἄλλον. Η Σαλέ, γνωστὴ πρότερον διὰ τὴν τόλμην τῶν πειρατῶν της, εἶναι κακῶς ὀφειδομημένη, καὶ μερικῶς ἡρειπωμένη· ἀλλ' ἡ Ραβέτ εἶναι πόλις ἀκαμάζουσα, καὶ ἔχει καλὰς δόδους. Τὸ ἐμπόριον τῆς μὲ τὴν Γένουσα μάλιστα καὶ Μασσαλίαν εἶναι ἔτι ικανὸν, καὶ τοι μέρος αὐτοῦ μετεφέρθη εἰς τὸ Μογάδωρον. Τὰ κυριώτερα εἴδη τῆς ἔξαγωγῆς εἶναι μαλλίον, γεννήματα, καὶ κηρός, καὶ τὸ χειροτεχνήματα τῆς Φέζ καὶ Μεκινέζ. Αἱ διὰ τὴν Φέζ καὶ τὰς βορείους ἐπαρχίας προσδιωρισμέναι Εὐρωπαῖκαι καὶ Ἀνατολικο-Ινδικαὶ πραγματεῖαι εἰσάγονται διὰ τῆς πόλεως ταύτης.

Τὸ Μογάδωρον ἔλεμελιώθη τὸ 1760, καὶ εἶναι δὲ λιμὴν τῆς πόλεως τοῦ Μαρόκου· κείται δὲ ἐπὶ χαμηλῆς ἀμμώδους παραλίας, ηὗται ἐκτείνεται ἀπὸ δύος 15 μίλια εἰς τὸ ἐνδότερον, διόπου ἀρχεται ἡ γόνιμος χώρα. Εἶναι τακτικῶς ὀφειδομημένη, ἔχουσα τὰς δόδους εὐθίας μὲν, ἀλλὰ στενάς. Οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες Εὐρωπαῖοι ἀνήγειραν μεγάλας τινὰς οἰκοδομὰς κατὰ τὸν Ἀφρικανὸν τρόπον. Η πόλις διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἔκ δὲ τὸ μὲν καλεῖται τὸ Φρούριον, καὶ περιέχει τὸ τελωνεῖον, τὸ παλάτιον τοῦ Πασσᾶ, τὰς ἀλλας δημοσίτες οἰκοδομάς, καὶ τοὺς οἴκους τῶν Εὐρωπαίων· τὸ δὲ κατοικεῖται μόνον ὑπὸ Ιουδαίων. Τὸ ἐμπόριον τοῦ τόπου τούτου μὲ τὸ Λονδὲνον, Ἀμστελόδαμον, Γάδειρα, Λιβόρον, Γένουσν, τὰς Καναρίκας Νήσους, τὸ Ἀμβούργον, καὶ τὰς Ἡνωμένης Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι ικανόν. Τὸν πληθυσμὸν λέγουσιν οἱ μὲν 10,000, οἱ δὲ 17,000.

Εἰς τὸ ἐνδότερον ὑπάρχουσιν ικαναὶ πολυάνθρωποι πόλεις, ἔκ δὲ κυριώτεραι αἱ ἐφεξῆς—

Η Φέζ ή Φάζ, η βιομηχνικωτάτη καὶ ἐμπορικωτάτη, τῶν πόλεων τῆς αὐτοκρατορίας, κείται εἰς κοιλάδα, ηὗται ηγράντεται ὑψὸς τῶν ἀνωτέρων κλάδων τοῦ Σεβοῦ ποταμοῦ. Περιέχει δὲ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν νυκός καὶ ἑπτὰ δημοσίες σχολάς, διόπου φυτῶσι μαθηταὶ πολυάριθμοι. Τὸ τσαμίον τὸ καλούμενον Ἐλ Καρουΐν εἶναι μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα, τὸ δὲ τοῦ Μουλά Δρίς, τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς πόλεως (807), ἔλκυει πλείστους ἔξωθεν προσκυνητὰς, καὶ εἶναι ἀσύλογο τῶν κλεπτῶν καὶ τῶν φονέων. Τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον, μετὰ τῶν ἐπισυνημένων κτιρίων καὶ κήπων, κατέχει μέγα διάστημα. Οἱ διοικήτες τῶν εἰς χειροτεχνήματα καταγινομένων εἶναι ικανοί· Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης μὲ τὰς παρθεναλαστίους πόλεις, ἔξιρέτους τὴν Ραβέτ, καὶ διὰ κιρβανίων μὲ τὴν Τούνιν, Κυρήραν, καὶ Σουδάν, εἶναι μέγιστον. Όδοις ἔχει στενάς, καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ μεγάλου ὕψους τῶν οἰκων, σκοτεινάς· ὑπάρχουσι πολυάριθμα ἐκτεταμένα πανδοχεῖα, διόπου καταλύουσιν οἱ δόδοι ποροῦντες ἐμπόροι. Οἱ πληθυσμὸς, κατὰ τὸν Γραβέργην, ἀναχαινεῖται εἰς 88,000.

Η Μεκινέζ ή Μικνάς, πρὸς δυσμάς τῆς Φέζ, μεγαλόπολις ὀφειδομημένη ἐπὶ λόφου εἰς εύρυχωρον καὶ καρποφόρον πεδιάδα, ἔχει ὀστεύτως πολλὰς στενάς λοξὰς δόδους. Τὰ ἐν αὐτῇ χειροτεχνήματα εἶναι διάφορα, κυριώτερα δὲ τὰ τῶν δερμάτων. Τὸ αὐτοκρατο-

ρικὸν παλάτιον ἔχει περιφέρειαν ὑπὲρ τὰ δύο μίλια, καὶ μεγάλα ὅλση καὶ κήπους παρακείμενα. Οἱ πληθυσμὸς εἶναι 66,000.

Η Τερζᾶ, τοποθετημένη ἐπὶ χαριεστάτης κοιλάδος, διγι μαχράν τῆς βάσεως τοῦ Ἀτλαντος, ἔχει ἐκτεταμένα ἐργοστάσια μαλλίνων υφασμάτων, ηὗται ἔξαργον· αἱ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ πληθυσμὸς εἶναι περὶ τὰς 10,000.

Τὸ Μαρόκον, η πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ἡ καθέδρα τοῦ Σουλτάνου, κείμενη ἐπὶ δμαλῆς χώρας, τέσσαρα μίλια πρὸς νότον τοῦ Τενσίφου ποταμοῦ περικυκλοῦται ὑπὸ τείχους ἵσχυροῦ τριάκοντα ποδῶν τὸ ὑψός, τετραγωνικὸν ἔχοντος πυργίδια κατὰ πεντήκοντα βήματα. Τὰ τείχη εἶναι σχεδὸν ἔξι μίλια τὴν περιφέρειαν, ἀλλὰ τὴν ἐγκεκλεισμένη περιοχὴν καλύπτουσιν ἐν μέρει εύρυχωροι κῆποι καὶ πλατεῖαι. Αἱ δόδοι εἶναι στεναὶ καὶ ἀνώμαλοι, καὶ πολλαχοῦ, ὡς καὶ εἰς τὴν Φέζ καὶ Μεκινέζ, συνέχονται διὰ καμαρῶν καὶ πυλῶν. Οἱ οἴκοι, οἵτινες εἶναι μονόστεγοι, καὶ ἀνευ παρεκύρων, ἔχουσιν ἐν τῷ κέντρῳ αὐλὴν, ὑπὸ στοῶν ἐνίστε περικυκλωμένην, καὶ βρύσει κεκομημένην. Μεγάλα θυραγωγεῖα, ἀτινα φέρουσιν εἰς τὴν πόλιν τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ Τενσίφου, περικυκλοῦσιν αὐτὴν, ἔξι δῶν τινὰ εἶναι δέκα ἢ δώδεκα πόδας βαθέα. Πρὸς νότον τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξωθεν τῶν τειχῶν, εἶναι τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον—τειχίον τετραγωνοειδὲς, περιφράττον διάστημα 2000 πόλεις τὸ μῆκος, 800 δὲ τὸ πλάτος, ἔχονται κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὸ ὑψός μὲ τὰ τείχη τῆς πόλεως. Η ἐγκεκλεισμένη περιοχὴ διαιρεῖται εἰς καταφύτους πλατείας, περὶ δὲ τοῖνται μεμονωμέναι σκιάδες ἢ κιόσκια, διόπου διατρέπει. Τὰ ἑδάφη τῶν θαλαμών καλλωπίζουσι μὲν ποικιλόχροοι κεραμίδες, ἀλλέως δμως εἶναι ἀπλούστατα, ἔχοντα μίαν ψάθαν, μικρὸν τάπητα εἰς τὸ ἐν ἀκρον, καὶ τινὰ προσκεφάλαι. Εν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι δεκανενέα τεμένη, δύο γυμνάσια, καὶ ἐν νοσοκομείον. Τὸ κυριώτερον τέμενος ἔχει περιφανῆ πύργον, 220 πόδας ὁψῆλον, ἀριστούργημα τῆς τῶν Ἀράβων ἀρχιτεκτονικῆς. Οἱ πληθυσμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰς 100,000.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.—Οἱ Μαυρούσιοι στέλλουσι τὰ τέκνα των εἰς τὸ σχολεῖον ἔχεται. Υπάρχουσι δὲ πολυάριθμα στοιχειώδη συγεία καὶ εἰς τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰς ἔξοχας, μερικά τε καὶ ὀμόστια. Εἰς τὸ σχολεῖα ταῦτα διδάσκεται εἰς ἀνάγνωσις, ἡ γραφή, καὶ ἡ ὅρθη προφορά· μανθάνουσι δὲ οἱ πικίδες ἐκ στήθους καὶ τινὰ τεμάχια τοῦ Κορανίου. Η μέθοδος τοῦ διδάσκειν διοικεῖται τὴν παρὴν ἀλληλοδιδακτικήν, ηὗται φαίνεται ἐξ ἀρχαιοτάτου χρόνου ὑπάρχουσσι πολλαχοῦ τῆς Ανατολῆς. Εἰς δίλγη σχολεῖα τῶν κορασίων διδάσκουσι τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφήν, καὶ τινὰ πράγματα ἀφρόντων τὴν οἰκουμένην. Οἱ πικίδες μένουσι κάποτε εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα, μέχρις οὖς ἐκστήθισσαν δόλακήρων τὸ Κοράνιον, καὶ τότε μεταβαίνουσιν εἰς ἀνώτερα σχολεῖα, διόπου πραπατεύονται διὰ τὸ πανεπιστήμιον τῆς Φέζ, ἡ ἀλλας γυμνάσια. Εἰς ταῦτα διδάσκονται γραμματικήν, θεογοίχαν, λογικήν, δητορικήν, ποιητικήν, ἀριθμητικήν, γεωμετρίαν, ἀστρολογίαν, καὶ ιατρικήν. Εξηγούνται προσέτι αἱ παραδοσεῖς καὶ τὰ ὑπουργήματα, ταὶ εἰς τὸ Κοράνιον, τοὺς νόμους, καὶ τὴν νομικὴν διδίκαιαν ἀναφερόμενα, ὡς καὶ δλαι σε αἱ εἰς τὰ δικαστήρια φυλαττόμεναι διατυπώσεις. Ήπειρὸν τυπωρυγεῖα δὲν ὑπάρχουσιν, η καλλιγραφία συναριθμεῖται μετὰ τῶν ἐπιστημῶν.

ΕΜΠΙΟΡΙΟΝ.—Οἱ Μαυρούσιοι ἐμπορεύονται δραστηριώτατα πρὸς τὴν Σουδάν ἡ τὸ ἐνδότερον τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πρὸς τὴν Αίγυπτον καὶ Ἀραβίαν διὰ κιρβανίων, πρὸς διάφορα δὲ μέρη τῆς Εὐρώπης διὰ θαλάσσης. Τὰ κιρβανία, δταν κινσίσιν ἀπὸ τὰς ἐμπορικὰς πόλεις Τετουάν, Φέζ, Μαρόκον, καὶ Ταφιλέτ, συνίστανται γενικῶς ἐκ περίπου 150 ἀνθρώπων καὶ 1000 ἢ 1500 κινητῶν· ἀλλ' ἀφοῦ ἐνωθῶσιν εἰς τὴν Τάτταν ἡ Ἀκκαν, ἐπὶ τοῦ Δράχα ποταμοῦ, εἰς τὸ μέρος καθ' ἡ εἰσέρχονται εἰς τὴν ζηρμόν, συνίστανται ἐκ πε-